

AD 11/24

LIMITE

CONF-MD 2

ÜHINEMISDOKUMENT

Teema: EUROOPA LIIDU ÜLDINE SEISUKOHT
Ministrite kohtumine, millega avatakse valitsustevaheline konverents, millel käsitletakse Moldova Vabariigi ühinemist Euroopa Liiduga (Luxembourg, 25. juuni 2024)

ELi SISSEJUHATAV AVALDUS ÜHINEMISLÄBIRÄÄKIMISTE KOHTA

1. Mul on hea meel tervitada Euroopa Liidu nimel Moldova Vabariigi (edaspidi „Moldova“) auväärseid esindajaid täna siin, teie riigi Euroopa Liiduga ühinemise **läbirääkimiste avamisel**.
2. See on meie kõigi jaoks ajalooline hetk – **verstapost meie suhetes**. Tuletame meelde, et 2022. aasta juuni Euroopa Ülemkogu tunnistas teie Euroopa-väljavaadet, märkis et Moldova ja tema kodanike tulevik on Euroopa Liidus, ning otsustas anda teile kandidaatriigi staatuse.
3. Moldova oli juba siis **Euroopa Liidu lähedane partner**. Alates 2009. aastast on Moldova osalenud idapartnerluses. Assotsieerimisleping, mis hõlmab ka põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda, jõustus 2016. aastal ja seda kohaldatakse ajutiselt alates 2014. aastast. See on aluseks meie ulatuslikule koostööle paljudes valdkondades. Moldova jätkab assotsieerimislepingust tulenevate kohustuste täitmist ning meie poliitiline ja majanduslik dialoog, eriti assotsieerimislepinguga loodud organites, on edasi arenenud.
4. EL kordab, et mõistab resoluutselt hukka **Venemaa põhjendamatu ja provotseerimata agressioonisõja Ukraina vastu**. Ühtlasi tunnustab EL asjaolu, et Moldova on Venemaa agressioonisõja algusest peale jõuliselt hukka mõistnud ja toetab rahvusvahelistel foorumitel vastavaid ELi avaldusi. Lisaks avaldab EL siirast tunnustust Moldova jõupingutustele Venemaa agressioonisõja eest põgenevate inimeste vastuvõtmisel ja majutamisel. Samal ajal on EL teadlik sellest, et Venemaa jätkab Moldova vastu suunatud desinformeerivat ja destabiliseerivat tegevust. Me jätkame Moldovale igakülgse asjakohase toetuse andmist Venemaa Ukraina-vastasest sõjalisest agressioonist tulenevate väljakutsetega toimetulemisel ning selleks, et tugevdada riigi vastupanuvõimet, julgeolekut ja stabiilsust Venemaa hübriidmeetmetega silmitsi seistes.

5. Tuginedes komisjoni 8. novembri 2023. aasta laienemispaketile ja nõukogu 12. detsembri 2023. aasta järeldestele laienemise kohta, **otsustas Euroopa Ülemkogu oma 14.–15. detsembri 2023. aasta järeldestes alustada Moldovaga ühinemisläbirääkimisi.** See Euroopa Ülemkogu otsus on oluline samm Moldova suhetes ELiga. Lisaks näitab see selgelt **ELi vankumatut toetust Moldova väljavaatele saada ELi liikmeks.** Teie riik on osa Euroopast ning Euroopa ajaloost, pärandist ja kultuurist. Loodame muuta meie omavahelised tihedad sidemed veelgi tugevamaks.
6. **Laienemisprotsess on geostrateegiline investering rahusse, julgeolekusse, stabiilsusse ja heaolusse.** See aitab parandada meie kodanike majanduslikke ja sotsiaalseid tingimusi, vähendades riikidevahelisi erinevusi, ning see peab edendama väärtuseid, millele liit on rajatud. Liidu edasiseks laienemiseks peavad olema ühinemise ajal valmis nii tulevased liikmesriigid kui ka EL. Töö mõlemal suunal peaks käima paralleelselt. Nagu ka tänane konverents näitab, jätkab Euroopa Liit kindlalt kõnealuse protsessi toetamist. Me tunnustame Moldova selget otsustavust liikuda edasi ELi reformikavaga ning ootame jätkuvat poliitilist pühendumist vajalike reformide põhjalikule ja jõulisele läbiviimisele.

7. **Meie lähedaste suhete kasulikkus mõlemale poolele on ilmne.** EL on teie suurim kaubanduspartner, mis toob selget kasu ettevõtjatele ja välisinvesteeringutele. Teie kodanike jaoks on ELi reisimine muutunud lihtsamaks alates viisanõude kaotamisest 2014. aastal. EL on andnud rahalist ja tehnilist abi erinevate rahastamisvahendite raames ning jätkab seda. Alates Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja algusest on Moldoval tulnud tegeleda tõsiste väljakutsetega. 21. mail 2024 allkirjastati julgeoleku- ja kaitsepartnerlus ning ulatuslikku toetust antakse Moldovas läbiviidava ELi partnerlusmissiooni kaudu. EL on alates 2021. aasta sügisest eraldanud Moldova abistamiseks 2,2 miljardit eurot. Lisaks **osaleb Moldova mitmes ELi programmis**, sealhulgas programmides „Toll“, „Fiscalis“, „Life“, „EL tervise heaks“, „Euroopa horisont“ ja „Euroopa ühendamise rahastu“. Moldova organisatsioonidel ja üksikisikutel on samuti võimalus saada kasu teatavatest programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse programmi meetmetest. Ühtlasi osaleb Moldova mitmes Interregi programmis ja on Doonau piirkonna heaks mõeldud ELi makropiirkondliku strateegia liige. Lisaks eeltoodule tõstab EL esile, et on oluline jätkata ELi-Moldova assotsieerimislepingu (mis hõlmab põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda) rakendamisele tuginedes ümberkujundavaid majandusreforme, valdkondlikku koostööd, näiteks edasiste energia- ja transporditaristu ühenduste loomist, ja Moldova järkjärgulist integreerimist ELi siseturuga, kaitstes samal ajal selle usaldusväärust.

8. Meie läbirääkimised põhinevad **Euroopa Liidu lepingu artiklil 49** ja nendel võetakse arvesse kõiki asjakohaseid nõukogu ja Euroopa Ülemkogu järeldusi, eelkõige 2024. aasta märtsi, 2023. aasta detsembri, 2022. aasta juuni ja 2020. aasta märtsi järeldusi (milles kinnitati läbivaadatud laienemismetoodika), 2006. aasta detsembris toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel saavutatud uut laienemiskonsensust ning 1993. aastal Kopenhaagenis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumise järeldusi.

Nõukogu on endiselt kindlalt pühendunud laienemisprotsessi jätkamisele, tuginedes kokkulepitud põhimõtetele ja järeldustele, millesse on integreeritud läbivaadatud metoodika, et muuta ühinemisprotsess prognoositavamaks, usaldusväärsemaks ja dünaamilisemaks ning tugevdada selle poliitilist juhtimist.

Kooskõlas varasemate nõukogu järeldustega ning Kopenhaageni poliitiliste kriteeriumide raames kinnitab nõukogu taas vajadust õiglase ja range tingimuslikkuse, saavutatust lähtumise põhimõtte ja tagasipööratavuse järele. Nõukogu rõhutab, et on tähtis tagada ELi suutlikkus jätkata ja süvendada omaenda arengut, sealhulgas suutlikkus integreerida uusi liikmeid. Laienemise mõju ELi peamistele poliitikavaldkondadele hinnatakse kogu ühinemisläbirääkimiste protsessi vältel. Nõukogu ootab, et Moldova näitaks jätkuvalt üles omalust ning tõendaks oma lubaduste ja poliitilise tahte tõsiseltvõetavust, rakendades vajalikke reforme ja tehes põhiküsimustes märgatavaid edusamme. Kodanikuühiskonna aktiivne osalemine reformiprotsessis on endiselt oluline, et saavutada reformide edukas pikaajaline rakendamine.

9. Kooskõlas Euroopa Ülemkogu 2023. aasta 14.–15. detsembri ja 2024. aasta 21.–22. märtsi järeldustega kiitis ülemkogu heaks üldise **läbirääkimiste raamistiku**, võttes arvesse eespool nimetatud järeldusi ning muid asjakohaseid nõukogu järeldusi, uut laienemiskonsensust ning väljakujunenud tava.

10. Läbirääkimiste raamistikus, mille teile täna esitame, võetakse arvesse eelmistel laienemistel saadud kogemusi, käimasolevaid ühinemisläbirääkimisi ja arenevat ELi *acquis*'d ning kajastatakse asjakohaselt Moldova enda saavutusi ja eripära. Läbirääkimiste eesmärk on tagada, et Moldova võtab täies ulatuses vastu ELi *acquis*' ning tagab selle täieliku rakendamise ja jõustamise. See hõlmab läbivaadatud laienemismetoodikat, mis näeb ühinemisläbirääkimistel ette veelgi **suurema tähelepanu pööramise põhjalikele reformidele**. Seepärast peab Moldova täielikult omaks võtma ja ellu viima reformid sellistes valdkondades nagu õigusriigi põhimõte ja põhiõigused, demokraatlike institutsioonide tugevdamine ja avalik haldus, samuti majanduskriteeriumid. Erilist tähelepanu tuleks pöörata kohtureformile ja korruptsioonivastasele võitlusele ning vähemuste hulka kuuluvate isikute kaitsele ja mittediskrimineerivale kohtlemisele. Selleks et tagada nendes valdkondades tehtud edusammude pöördumatus ning nende täielik ja tõhus rakendamine, jätkab komisjon tähelepanelikult edusammude jälgimist ja annab neist nõukogule korrapäraselt aru. Lisaks nõuab sisejulgeoleku kaitsmine tõhusat õiguskaitsealast koostööd liikmesriikide ametiasutustega.
11. Võttes arvesse alusreformide otsustavat tähtsust kogu protsessi vältel, **määravad läbirääkimiste üldise tempo põhiküsimuste teemavaldkonnas tehtud edusammud**. See annab enne läbirääkimiste lõpetamist piisavalt aega vajalike õigusaktide ja institutsioonide loomiseks ning rakendamise kohta usaldusväärsete tõendite esitamiseks. Komisjoni poolt koostatavates sõelumisaruannetes antakse sisulised juhised, sealhulgas ülesanded, mida tuleb käsitleda Moldova ametiasutuste poolt vastuvõetavates tegevuskavades.
12. *Acquis* sisaldab muu hulgas neid Euroopa Liidu lepingus sätestatud **eesmärke ja põhimõtteid, millel Euroopa Liit põhineb**. Eeldame, et tulevase liikmesriigina järgite Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 loetletud väärtusi, milleks on inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine. Lisaks eeldab ELiga ühinemine kogu ühinemisajal kehtiva ELi õiguse ehk ELi *acquis*' õigeaegset ja tulemuslikku rakendamist. Läbivaadatud laienemismetoodika kohaselt on kõigi liikmesusest tulenevate kohustuste täitmisel keskse tähtsusega piisava haldus- ja õigussuutlikkuse arendamine, mis on osa põhiküsimuste teemavaldkonnast.

13. **Heanaaberlikud suhted** ELi liikmesriikide ja teiste laienemispartneritega on endiselt väga olulised.
14. Meil on hea meel Moldova kindla ja põhimõttelise seisukoha üle Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja hukkamõistmisel. Peame tervitatavaks Moldova strateegilist pühendumist ELiga ühinemise suunas liikumisele ning seda, et Moldova poliitika on **ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitika** kohaste seisukohtade ja piiravate meetmetega oluliselt enam kooskõlla viidud. Me innustame Moldovat jätkama seda positiivset suunda täieliku kooskõla saavutamise poole, järgides suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse põhimõtteid, sealhulgas liikmesriikide puhul. ÜVJP vastavusse viimine on ELi integratsiooniprotsessi ülioluline aspekt, mis väljendab jõuliselt partnerriigi strateegilist valikut ja tema kohta väärtustel põhinevas kogukonnas.
15. Tuletame samuti meelde, et liit ja Moldova jätkavad samaaegselt ühinemisläbirääkimistega oma **kodanikuühiskonna dialoogi ja kultuurikoostööd**, eesmärgiga inimesi üksteisele lähendada ja tagada kodanike toetus ühinemisprotsessile. Me loodame, et Moldova jätkab kooskõlas oma Euroopa-meelse strateegilise valikuga oma üldsuse strateegilist teavitamist ühinemisprotsessi ja ELi liikmesusega kaasnevatest eelistest ja kohustustest, tegeledes sealhulgas desinformatsiooniga.
16. Jäab liikmesriikide otsustada, kas läbirääkimiste lõpetamiseks vajalikud **tingimused** on täidetud, pidades silmas ELi *acquis*' arengut alates läbirääkimiste avamise kuupäevast ning seda, kas Moldova on liikmesuseks valmis.
17. Täna avatavad ühinemisläbirääkimised saavad olema rasked ja nõudlikud. Oleme kindlad, et oma meelekindluse ja pühendumusega suudate te saavutada läbirääkimistel eduka lõpu. Toetame teie jõupingutusi ning jääme ootama teie saamist Euroopa Liidu **täieõiguslikuks liikmeks**.

LÄBIRÄÄKIMISTE RAAMISTIK

Läbirääkimiste põhimõtted

1. Ühinemisläbirääkimised põhinevad Euroopa Liidu **lepingu artiklil 49** ja nendel **võetakse vastavalt arvesse kõiki asjakohaseid Euroopa Ülemkogu järeldusi**, ning samuti Euroopa Ülemkogu liikmete 2020. aasta märtsi ühisavaldust, milles kinnitati läbivaadatud laienemismetoodika, 2006. aasta detsembris toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel kokku lepitud uut laienemiskonsensust ning 1993. aastal Kopenhaagenis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumise järeldusi.

Läbivaadatud laienemismetoodika eesmärk on anda ühinemisprotsessile uut hoogu, muutes selle prognoositavamaks, usaldusväärsemaks ja dünaamilisemaks ning tugevdades selle poliitilist juhtimist, tuginedes objektiivsetele kriteeriumidele ning rangele positiivsele ja negatiivsele tingimuslikkusele ja tagasipööratavusele.

2. Läbirääkimised **põhinevad Moldova Vabariigi** (edaspidi „Moldova“) **enda saavutustel** ja nende tempo sõltub Moldova **edusammudest liikmeks saamise nõuete täitmisel**. Komisjon hoiab nõukogu sellega seoses korrapäraselt kursis, et nõukogu saaks olukorda pidevalt jälgida. Euroopa Liit otsustab omalt poolt õigeaegselt, kas tingimused läbirääkimiste lõpetamiseks on täidetud; seda tehakse komisjoni aruande alusel, milles kinnitatakse, et Moldova täidab punktis 5 loetletud nõudeid. Läbirääkimiste ühine eesmärk on liiduga ühinemine. Läbirääkimised kujutavad endast tähtajatut protsessi, mille tulemusi ei ole võimalik eelnevalt tagada.

ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) valdkonnas vastutab sõelumise eest liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja tihedas koostöös liikmesriikide ja asjakohasel juhul komisjoniga, tehes läbirääkimistel ettepanekuid ja andes nõukogule korrapäraselt aru.

3. Laienemine peaks tugevdama jätkuva integratsiooni protsessi, milles osalevad liit ja liikmesriigid. Tuleks teha kõik võimalik, et kaitsta liidu ühtekuuluvust ja tõhusust. Kooskõlas 2006. aasta detsembri Euroopa Ülemkogu järeldestega, milles rõhutati, kui oluline on, et EL saab jätkata ja süvendada oma arengut, **peab ühinemiste tempot kavandades arvestama liidu võimet uusi liikmeid vastu võtta**, mis on nii liidu kui ka Moldova üldistes huvides tähtis kaalutlus.
4. Läbirääkimised avatakse selle põhjal, et Moldova austab ja **on lubanud edendada ELi** lepingu artiklis 2 osutatud **liidu aluseks olevaid väärtusi**, milleks on inimväärkuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriigi põhimõte ja inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine. **Nende väärtuste järgimine on kõigi ELi liikmesusest tulenevate õiguste kasutamise eeltingimus.**

Läbirääkimised avatakse ka selle põhjal, et Moldova **on suutnud suurel määral täita ELi liikmesuse kriteeriumid**, eelkõige 1993. aastal Kopenhaagenis Euroopa Ülemkogu poolt seatud poliitilised kriteeriumid, ning pidades silmas poliitilist assotsieerimist ja majanduslikku integratsiooni, nagu on sätestatud ELi-Moldova assotsieerimislepingus, mis hõlmab põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda. Liit **loodab, et Moldova teeb tööd nende kriteeriumide ja tingimuste täielikuks järgimiseks, näitab kindlat poliitilist pühendumust ning tagab peamiste reformide ja õigusaktide täieliku rakendamise**, eelkõige sellistes õigusriigi põhivaldkondades, nagu kohtureform ning korrupsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastane võitlus, põhiõigused, demokraatlike institutsioonide tugevdamine ja avaliku halduse reform, ning majanduskriteeriumide täielikuks järgimiseks.

5. Läbirääkimiste edenemine oleneb Moldova edusammudest ühinemiseks valmistumisel ning majandusliku ja sotsiaalse lähenemise toetamisel. **Neid edusamme vaadeldakse eelkõige järgmiste nõuete taustal:**
- **Kopenhaageni kriteeriumid**, millega määratakse kindlaks järgmised liikmeks saamise nõuded:
    - demokraatiat, õigusriigi põhimõtet, inimõigusi ning vähemuste austamist ja kaitset tagavate institutsioonide stabiilsus;
    - toimiva turumajanduse olemasolu ning selle suutlikkus tulla toime konkurentsi ja turujõudude survega liidus;
    - võime võtta endale liikmesusega seotud kohustusi, sealhulgas poliitilise ning majandus- ja rahaliidu eesmärkide järgimine ning haldussuutlikkus *acquis*'d tõhusalt kohaldada ja rakendada;
  - **assotsieerimislepingu (mis hõlmab põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda)** kohaste Moldova **kohustuste** täitmine ning samuti Moldova edusammud **komisjoni aruannetes ja asjakohastes nõukogu järeldustes** kindlaks määratud peamiste valdkondadega tegelemisel.
6. Moldovalt oodatakse jätkuvat pühendumist **heanaaberlikele suhetele** naabruses asuvate ELi liikmesriikide ja teiste laienemisprotsessis osalevate partneritega.

7. ELiga ühinemiseni nõutakse Moldovalt **kolmandatele riikidele suunatud poliitike ja rahvusvahelistes organisatsioonides väljendatavate seisukohtade järkjärgulist vastavusse viimist** liidu ja selle liikmesriikide poolt vastu võetud poliitike ja seisukohtadega. ÜVJPga vastavusse viimist jälgitakse korrapäraselt kogu läbirääkimisprotsessi vältel ning seda edendatakse korrapärase ÜVJP alase dialoogi kaudu.
8. Läbirääkimisi peetakse **valitsustevahelisel konverentsil** ühelt poolt kõikide liikmesriikide ja teiselt poolt Moldova osalusel. Valitsustevaheline konverents toimub vähemalt kord aastas pärast nõukogu järelduste vastuvõtmist, võttes arvesse komisjoni iga-aastast laienemispaketti, ja kui see on asjakohane. Valitsustevaheline konverents annab poliitilise suuna ja loob foorumi reformiprotsessi käsitlevale poliitilisele dialoogile. Samuti **tehakse sellel kokkuvõte üldisest ühinemisprotsessist** ja antakse **eeloleva aasta kohta ülevaade, milliseid teemavaldkondi/peatükke on võimalik avada või sulgeda** ning millised on võimalikud parandusmeetmed, tuginedes reformide rakendamise seisule. Kõik pooled tagavad valitsustevahelistel konverentsidel esindatuse asjakohasel tasandil. Läbirääkimiste kord ja korraldus on sätestatud I lisas.
9. **Ühinemisprotsessi vältel konsulteerib komisjon süstemaatiliselt liikmesriikidega.** Liikmesriigid võivad ühinemisprotsessi toetada nende ekspertide tehtava kohapealse järelevalve, iga-aastase laienemispaketi koostamises otsese osalemise ja valdkondlike eksperditeadmiste jagamise kaudu.
10. Selleks et muuta läbirääkimisprotsess **dünaamilisemaks** ja soodustada üksikutest peatükkidest kaugemale ulatuvate jõupingutuste tegemist, **koondatakse läbirääkimiste peatükid teemavaldkondadesse.** Need teemavaldkonnad koondavad peatükke/valdkondi laiemate teemade järgi (vt II lisa) ja võimaldavad **rohkem keskenduda peamistele sektoritele.**

11. **Läbivaadatud laienemismetoodika** tagab veelgi suurema **keskendumise reformidele** punktis 4 loetletud **ühinemisprotsessi põhivaldkondades**, mille Moldova peab täielikult omaks võtma ja ellu viima. Moldova peab *acquis'* tõhusaks rakendamiseks tagama oma institutsioonide, haldussuutlikkuse ning haldus- ja kohtusüsteemide piisava tugevdamise.
12. Võttes arvesse alusreformide otsustavat tähtsust kogu protsessi vältel, **avatakse põhiküsimuste teemavaldkonna läbirääkimised esimesena ja suletakse viimasena**. See annab enne läbirääkimiste lõpetamist piisavalt aega vajalike õigusaktide ja institutsioonide loomiseks ning usaldusväärse rakendamise läbiviimiseks. **Põhiküsimuste teemavaldkonna raames tehtud edusammud määravad kindlaks läbirääkimiste üldise tempo** ning neid võetakse arvesse otsuste tegemisel uute teemavaldkondade või peatükkide avamise või sulgemise kohta.
13. Kui Moldova teeb läbirääkimistel kokkulepitud prioriteetsete reformide elluviimisel piisavaid edusamme, peaks selle tulemusena kujunema **tihedam integratsioon** Euroopa Liiduga tänu tulemuspõhisel ja tagasipöörataval viisil toimuvale kiirendatud integratsioonile ning järkjärgulisele ühinemisele erinevate ELi poliitikavaldkondade, ELi turu ja ELi programmidega, et vallandada sellise integratsiooni potentsiaal, eelkõige kõrvaldades tehnilised kaubandustõkked, tagades samal ajal võrdsed tingimused ning kaitstes siseturu terviklikkust; põhitähelepanu tuleks pöörata valdkondadele, kus kandidaatriigil on juba olemas ELi eksportimise suutlikkus ja eksperditeadmised, vastastikust strateegilist huvi pakkuvatele valdkondadele, kus kandidaatriigil on küll märkimisväärne tootmisvõimsus, mis tuleb aga viia vastavusse ELi normide ja standarditega, ning muudele valdkondadele, milles on väga suur kasutamata potentsiaal.
14. Kooskõlas kohaldatavate õigusnormide, reeglite ja menetlustega saab Moldova asjakohasel viisil **rahalist abi** asjaomastest liidu vahenditest, millega toetatakse tema ühinemisprotsessi.

15. Ühinemisprotsessi **prognoositavus** nõuab **otsustavate ja proportsionaalsete parandusmeetmete võtmist juhul, kui reformide rakendamisel** ja ühinemisprotsessi nõuete täitmisel **ilmneb mis tahes tõsine või pikaajaline seisak või tagasimine**k.

Allpool loetletud erijuhtudel, mis nõuavad kiiret reageerimist olukorrale ja/või protsessi tagasipööratavust, kasutatakse lihtsustatud menetlusi, sealhulgas nõukogu kvalifitseeritud häälteenamust nõudvat pöördhääletust.

16. Juhul kui **Moldova kahjustab oluliselt ja korduvalt neid väärtusi, millel liit põhineb, võib komisjon** kas **omal algatusel** või liikmesriigi nõuetekohaselt põhjendatud taotluse alusel soovitada läbirääkimised peatada ning pakub välja nende edaspidise jätkamise tingimused.

Otsus peatada läbirääkimised loetakse nõukogu poolt vastuvõetuks, välja arvatud juhul, kui nõukogu otsustab pärast Moldova ärakuulamist kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni soovitus 90 päeva jooksul tagasi lükata. Sellest teavitatakse Euroopa Parlamenti.

Kui komisjoni hinnangul on Moldova täitnud läbirääkimiste edaspidise jätkamise tingimused, soovitab ta nõukogul jätkata ühinemisläbirääkimisi. Otsus selle kohta loetakse nõukogu poolt vastuvõetuks, välja arvatud juhul, kui nõukogu otsustab kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni soovitus 90 päeva jooksul tagasi lükata.

17. **Kui ilmneb:**

- i) **mis tahes tõsine või pikaajaline seisak või tagasimine**k reformide rakendamisel **põhiküsimuste temavaldkonnas või**

ii) olukord, kus põhiküsimuste teemavaldkonnas tehtud edusammud jäävad märkimisväärselt maha muudes valdkondades tehtud edusammudest ja see toob kaasa laienemisläbirääkimiste üldise tasakaalustamatuse,

ning pärast kõigi muude olemasolevate meetmete ammendamist **võib komisjon omal algatusel või liikmesriigi nõuetekohaselt põhjendatud taotluse alusel teha ettepaneku mitte anda soovitusi teiste läbiräägitavate teemavaldkondade ja peatükkide avamiseks ja/või sulgemiseks** ning asjakohasel juhul kohandada sellega seotud ettevalmistustööd, kuni seisak, tagasimineku või tasakaalustamatus on kõrvaldatud.

Otsus selle kohta loetakse nõukogu poolt vastuvõetuks, välja arvatud juhul, kui nõukogu otsustab pärast Moldova ärakuulamist kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku 90 päeva jooksul tagasi lükata. Liikmesriigid tegutsevad valitsustevahelisel konverentsil vastavalt kõnealusele nõukogu otsusele.

Kui komisjoni hinnangul on seisak, tagasimineku või tasakaalustamatus kõrvaldatud, soovitab ta nõukogul asjaomased teemavaldkonnad ja peatükid avada ja/või sulgeda. Otsus selle kohta loetakse nõukogu poolt vastuvõetuks, välja arvatud juhul, kui nõukogu otsustab kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni soovitusel 90 päeva jooksul tagasi lükata.

18. Ajutiselt suletud peatükkide puhul **võib komisjon omal algatusel või liikmesriigi nõuetekohaselt põhjendatud taotluse alusel soovitada taasalustada läbirääkimisi peatüki üle (ja teemavaldkonna üle, millesse see kuulub, kui teemavaldkond on samuti ajutiselt suletud)**, juhul kui Moldova ei ole jätkanud oluliste kriteeriumide või oma kohustuste täitmist.

Otsus taasalustada läbirääkimisi ajutiselt suletud peatükkide üle loetakse nõukogu poolt vastuvõetuks, välja arvatud juhul, kui nõukogu otsustab pärast Moldova ära kuulamist kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni soovitus 90 päeva jooksul tagasi lükata. Liikmesriigid tegutsevad valitsustevahelisel konverentsil vastavalt kõnealusele nõukogu otsusele.

Kui komisjoni hinnangul võib taasavatud peatüki ja teemavaldkonna sulgeda, soovib ta nõukogul sulgeda asjaomase peatüki ja teemavaldkonna. Otsus selle kohta loetakse nõukogu poolt vastuvõetuks, välja arvatud juhul, kui nõukogu otsustab kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni soovitus 90 päeva jooksul tagasi lükata.

19. Kui teemavaldkonnas või konkreetses peatükis, mida ei ole veel ajutiselt suletud, on märgatav tagasimineku, võib **komisjon omal algatusel** või **liikmesriigi** nõuetekohaselt põhjendatud taotluse alusel **soovitada asjaomase teemavaldkonna varasema avamise tühistada**.

Otsus teemavaldkonna varasema avamise tühistamise kohta loetakse nõukogu poolt vastuvõetuks, välja arvatud juhul, kui nõukogu otsustab pärast Moldova ära kuulamist kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni soovitus 90 päeva jooksul tagasi lükata. Liikmesriigid tegutsevad valitsustevahelisel konverentsil vastavalt kõnealusele nõukogu otsusele.

Kui komisjoni hinnangul võib teemavaldkonna uuesti avada, soovib ta nõukogul avada asjaomase teemavaldkonna. Otsus selle kohta loetakse nõukogu poolt vastuvõetuks, välja arvatud juhul, kui nõukogu otsustab kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni soovitus 90 päeva jooksul tagasi lükata.

20. **Rahalise abi**, v.a kodanikuühiskonnale antava toetuse, ulatust ja suurust võib kooskõlas kohaldatavate õigusnormide ja menetlustega samuti vähendada.

21. Selleks et tugevdada üldsuse usaldust laienemisprotsessi suhtes, **tuleb otsuseid teha võimalikult avalikult, et tagada suurem läbipaistvus**. ELi ühised seisukohad avalikustatakse pärast vastuvõtmist. Moldovalt oodatakse, et ta teeb oma ettevalmistusi täiesti läbipaistvalt, sidusrühmade asjakohase kaasamisega ning kaasava ja sisuka dialoogi kaudu kodanike ja kodanikuühiskonnaga. Sisenõupidamisi ja arutelusid kaitstakse vajalikus ulatuses, et tagada otsustamisprotsessi turvalisus, kooskõlas dokumentidele üldsuse juurdepääsu käsitlevate ELi õigusaktidega kõigis liidu tegevusvaldkondades.
22. Moldova **peab heaks kiitma mis tahes muude ühinemisläbirääkimiste tulemused** selles seisus, nagu need on tema ühinemise hetkel. Selleks et ükski tulevane liikmesriik ei saaks alusetult blokeerida teiste kandidaatriikide ühinemist, tingimusel et nad vastavad liidu ühinemiskriteeriumidele, on vaja selgeid kohustusi.
23. Samaaegselt ühinemisläbirääkimistega jätkavad liit ja Moldova oma **kodanikuühiskonna dialoogi ja kultuurikoostööd**, ning **tõhustavad seda veelgi** eesmärgiga ühendada inimesi ja suurendada kodanike toetust ühinemisprotsessile.
24. Moldova peaks **teavitama** kooskõlas oma Euroopa-meelse strateegilise valikuga täpselt ja strateegiliselt oma üldsust **ühinemisprotsessi eelistest ja kohustustest**, tegeledes sealhulgas väärinfoga.

Läbirääkimiste sisu

25. Ühinemine eeldab liidu ja selle institutsioonilise raamistikuga seotud õiguste ja kohustuste, mida nimetatakse liidu *acquis*'ks, heakskiitmist. Moldova peab seda kohaldama sellisel kujul, millisena see tema ühinemise hetkel kehtib. Lisaks õigusaktide vastavusse viimisele eeldab ühinemine eelkõige *acquis*' õigeaegset ja tulemuslikku rakendamist. ***Acquis* areneb pidevalt ja see sisaldab eelkõige:**

- liidu aluseks olevate lepingute sisu, põhimõtteid, väärtusi ja poliitilisi eesmärke;
- institutsioonide poolt aluslepingute kohaselt vastu võetud õigusakte ning samuti Euroopa Liidu Kohtu praktikat;
- mis tahes muid liidu raamistikus vastu võetud siduvaid või mittesiduvaid akte, näiteks institutsioonidevahelisi kokkuleppeid, resolutsioone, avaldusi, soovitusi, suuniseid;
- rahvusvahelisi lepinguid, mille on sõlminud liit, liit üheskoos liikmesriikidega ning liikmesriigid omavahel seoses liidu tegevusega.

Seda kohaldatakse *mutatis mutandis* Euroopa Aatomienergiaühenduse (Euratom) asutamislepingu ning mis tahes kõnealuse lepingu kohaselt või raames vastu võetud õigusakti ja lepingu suhtes, millega Moldova samuti ühineb.

Moldova peab koolitama piisava hulga tõlkijaid ja tõlke, keda on vaja ELi institutsioonide nõuetekohaseks toimimiseks Moldova ühinemise korral.

26. Sellest tulenevad õigused ja kohustused, mida Moldova peab liikmesriigina austama, tähendavad kõigi Moldova ja liidu vaheliste **kehtivate kahepoolsete lepingute** ning kõigi muude Moldova poolt sõlmitud rahvusvaheliste lepingute **lõpetamist, kui need ei ole kooskõlas liikmesusega kaasnevate kohustustega.**
27. *Acquis*'st tulenevate õiguste ja kohustuste aktsepteerimine Moldova poolt võib tingida konkreetsete kohanduste tegemise *acquis*'sse ning **võib erandjuhul põhjustada üleminekumeetmete võtmise, mis tuleb kindlaks määrata ühinemisläbirääkimiste ajal.** Assotsieerimislepingu (mis hõlmab põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda) mis tahes sätteid, mis kalduvad kõrvale *acquis*'st, ei kujuta endast ühinemisläbirääkimistel pretsedenti.
28. Vajaduse korral lepitakse *acquis*'s sisalduvate ja liikmesriikides *acquis*' vastuvõtmisel kohaldatavate põhimõtete, kriteeriumide ja parameetrite põhjal kokku *acquis*' **konkreetsetes kohandustes**, võttes arvesse Moldova eripära.
29. Liit **võib nõustuda Moldova taotlustega kohaldada üleminekumeetmeid eeldusel, et nende kestus ja ulatus on piiratud ning nendega kaasneb kava, milles on selgelt määratletud *acquis*' kohaldamise etapid.** Siseturu laiendamisega seotud valdkondades tuleks reguleerivaid meetmeid kiiresti rakendada ning üleminekuperioodid peaksid olema lühikesed ja neid ei tohiks olla palju. Kui on vaja teha märkimisväärseid kohandusi, mis nõuavad suuri jõupingutusi, sealhulgas suuri finantskulutusi, võib asjakohased üleminekumeetmed ette näha osana kestvast, üksikasjalikust ja eelarvet sisaldavast nõuetega vastavusse viimise kavast. Üleminekumeetmed ei tohi mingil juhul kaasa tuua muudatusi liidu õigusnormides või poliitikameetmetes, häirida nende nõuetekohast toimimist või viia konkurentsi märkimisväärse moonutamiseni. Seejuures tuleb arvesse võtta liidu ja Moldova huvisid. **Üleminekumeetmetes võib kokku leppida ka liidu huvides.** Seejuures võidakse ette näha asjakohaseid üleminekuperioode, erandeid, erikordasid või kaitseklausleid. Komisjon lisab need asjakohasel viisil ELi ühiste seisukohtade eelnõusse, et sulgeda asjakohased peatükid sellistes valdkondades nagu töötajate vaba liikumine, struktuuripoliitika ja/või põllumajandus. Üleminekukord või kaitseklauslid tuleks läbi vaadata, võttes arvesse nende mõju konkurentsile ja siseturu toimimisele.

30. **Acquis'** üksikasjalikke **tehnilisi kohandusi ei pea kindlaks määrama ühinemisläbirääkimiste ajal**. Need valmistatakse ette koostöös Moldovaga ja liidu institutsioonid võtavad need aegsasti vastu, eesmärgiga jõustada need ühinemiskuupäeval.
31. Moldova **osaleb ühinemisest alates majandus- ja rahaliidus liikmesriigina, kelle suhtes on kehtestatud erand**, ning ta võtab euro riigi rahaühikuna kasutusele pärast nõukogu vastavat otsust, mille tegemisel võetakse arvesse hinnangut selle kohta, kas Moldova täidab vajalikke tingimusi. Ülejäänud *acquis'* osa selles valdkonnas kohaldatakse täies ulatuses alates ühinemisest.
32. Õiguse, vabaduse ja turvalisuse valdkonnas tähendab Euroopa Liidu liikmesus Moldovale seda, et ta aktsepteerib ühinemisel täiel määral kogu kõnealuse valdkonna *acquis'*d, sealhulgas Schengeni *acquis'*d. Osa viimati nimetatud *acquis'*st kohaldatakse Moldova suhtes alles siis, kui **nõukogu** on pärast Moldova valmisoleku hindamist vastavalt **kohaldatavale Schengeni hindamist käsitlevale määrusele teinud otsuse kaotada sisepiiridel isikute kontroll**, võttes arvesse komisjoni aruannet, milles kinnitatakse, et Moldova täidab jätkuvalt tema poolt ühinemisläbirääkimistel seoses Schengeni *acquis'*ga võetud kohustusi.

Läbirääkimiste kord

33. Komisjon kohustub **läbi viima *acquis*' ametliku sõelumise**, et teavitada Moldova ametivõime *acquis*' arengutest, et hinnata Moldova ettevalmistatuse taset läbirääkimiste alustamiseks konkreetsetes valdkondades ning saada esialgne ülevaade küsimustest, mis kõige tõenäolisemalt läbirääkimistel arutlusele tulevad. Sõelumisprotsess peaks samuti võimaldama määrata kindlaks kiirendatud integratsiooni valdkonnad, milles EL ja Moldova lepivad asjakohasel juhul kokku assotsieerimislepingu (mis hõlmab põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda) alusel loodud organites järelmeetmete võtmiseks. Sõelumise käigus määrab komisjon kindlaks ka peamised korrupsioonivastase reformi prioriteedid ja hindab asjaomast haldussuutlikkust.
34. *Acquis*' sõelumise ja järgnevate läbirääkimiste jaoks **jaotatakse *acquis* mitmesse peatükki, millest igaüks hõlmab konkreetset poliitikavaldkonda; peatükid rühmitatakse kuude teemavaldkonda**. Nende peatükkide ja teemavaldkondade loetelu on esitatud II lisas. Moldova või ELi poolt konkreetse läbirääkimiste peatüki või teemavaldkonna suhtes väljendatud arvamus ei mõjuta mingil viisil seisukohta, mida võidakse võtta teiste peatükkide või teemavaldkondade suhtes. Ühinemisläbirääkimiste varajases etapis käsitletakse neid poliitikavaldkondi, kus Moldova peab tegema eriti suuri jõupingutusi oma õigusaktide ühtlustamiseks *acquis*'ga ning *acquis*' rakendamise ja jõustamise tagamiseks. Samuti ei või läbirääkimiste käigus saavutatud kokkuleppeid, isegi osalisi kokkuleppeid, konkreetsete peatükkide või teemavaldkondade suhtes pidada lõplikeks, kuni on saavutatud üldine kokkulepe kõigi teemavaldkondade kohta.
35. Sõelumisprotsess toimub teemavaldkondade kaupa ning **selle tulemusel pakutakse asjakohasel juhul välja avamiskriteeriumid, milles määratakse kindlaks peamised reformid teemavaldkonna kui terviku jaoks**. Sõelumisprotsessi käigus määratakse asjakohasel juhul kindlaks ka kavandatavad kiirendatud integratsiooni valdkonnad koos tingimustega, mida Moldova peab täitma, et tagada asjaomases valdkonnas võimalikult suur kooskõla *acquis*'ga. Nõukogu kehtestab komisjoni ettepaneku põhjal ühehäälselt iga teemavaldkonna avamiskriteeriumid ja hindab neid, ning lepib kooskõlas kohaldatavate õigusnormide ja menetlustega kokku kiirendatud integratsiooni valdkonnad.

36. Tulemuspõhise ühinemisprotsessi osana jälgitakse tähelepanelikult, kas komisjoni vastavates 8. novembri 2023. aasta soovitudes sätestatud asjakohaseid meetmete rakendamine jätkub.
37. Kooskõlas punktiga 12 **avatakse** põhiküsimuste valdkondade reformide otsustavat tähtsust arvestades **põhiküsimuste teemavaldkonna läbirääkimised esimesena ja suletakse viimasena ning selle teemavaldkonna suhtes kohaldatakse allpool sätestatud erimenetlust**, samas kui teised teemavaldkonnad võidakse avada ja sulgeda samal ajal.
38. **Põhiküsimuste teemavaldkonna suhtes** teeb komisjon sõelumisaruande põhjal ettepaneku, et avamiskriteeriumideks oleksid **õigusriigi põhimõtteid käsitlevate peatükkide tegevuskava ja avaliku halduse reformi tegevuskava**, mille Moldova ametiasutused koostavad. Riigihankeid ja finantskontrolli käsitlevate peatükkide jaoks võib seada täiendavaid avamiskriteeriume. Osutatud avamiskriteeriumid kehtestab ja neid hindab nõukogu ühehäälselt komisjoni ettepaneku põhjal.
39. Seetõttu kutsutakse Moldovat üles koostama **tegevuskava õigusriigi põhimõtteid käsitlevate peatükkide (23 – Kohtusüsteem ja põhiõigused ning 24 – Õigus, vabadus ja turvalisus) jaoks**. Moldova ametiasutused võtavad tegevuskava vastu komisjoni sõelumisaruannetes esitatud suuniste alusel ja pärast läbipaistvat sisulist konsulteerimist kõigi asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas kodanikuühiskonnaga. Tegevuskava peaks sisaldama **peamisi reformiprioriteete ning suunama ühinemisläbirääkimisi nende peatükkide üle** ja ettevalmistusi liikmesuseks vajalike nõuete täitmiseks. Tegevuskava rakendamist jälgitakse pidevalt ja seda käsitletakse korrapäraselt kogu protsessi vältel valitsustevahelistel konverentsidel.

40. Samuti palutakse Moldoval koostada ja vastu võtta **demokraatlike institutsioonide toimimise** ning samuti **avaliku halduse reformi tegevuskava**, mille kohta komisjon annab suunised sõelumisaruannetes. Need tegevuskavad töötatakse välja kõigi asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas kodanikuühiskonnaga peetavate sisuliste konsultatsioonide läbipaistva protsessi kaudu. Nendes esitatakse riigi üldised kohustused reformide läbiviimiseks asjaomastes valdkondades koos selge ajakava ja peamiste kavandatud sammudega. Nimetatud tegevuskavade rakendamist jälgitakse pidevalt ja seda käsitletakse korrapäraselt kogu protsessi vältel valitsustevahelistel konverentsidel.
41. Kui nõukogu on komisjoni hinnangu põhjal veendunud, et põhiküsimuste teemavaldkonna avamiskriteeriumid on täidetud, teeb ta otsuse põhiküsimuste teemavaldkonna avamise kohta ja sätestab ühehäälselt komisjoni ettepaneku alusel avamist käsitlevas ELi seisukohas **vahekriteeriumid õigusriigi põhimõtteid käsitlevate peatükkide jaoks**. Nimetatud vahekriteeriumid on vastavalt vajadusele suunatud konkreetset õigusaktide vastuvõtmisele ning haldusstruktuuride ja vahetulemuste loomisele ja tugevdamisele ning on tihedalt seotud meetmete ja verstapostidega tegevuskava rakendamisel. Ühtki peatükki ei suleta ajutiselt enne, kui need vahekriteeriumid on täidetud.
42. Kui **nõukogu on veendunud, et need vahekriteeriumid** on täidetud, kehtestab nõukogu ühehäälselt vaheseisukohas **kogu põhiküsimuste teemavaldkonna sulgemiskriteeriumid**, mille jaoks on vaja reformide rakendamisel kindlaid tulemusi.
43. Kui nõukogu on komisjoni hinnangu põhjal veendunud, et põhiküsimuste teemavaldkonna sulgemiskriteeriumid on täidetud, **teeb nõukogu ühehäälse otsuse kogu põhiküsimuste teemavaldkonna ajutise sulgemise kohta**.

44. Lisaks jälgitakse ja käsitletakse **majanduskriteeriumide** täitmiseks tehtavaid jõupingutusi korrapäraselt valitsustevahelistel konverentsidel, võttes aluseks komisjoni korrapärastes aruannetes esitatud hinnangu ja komisjoni hinnangud Moldova majandusreformi programmidele. Tugev seos majandusreformi programmide protsessiga peaks aitama Moldoval majanduskriteeriume täita. Sihipärased poliitilised soovitused, mis suunavad Moldovat saavutama majanduskriteeriumide sihttasemeid, võetakse ühiselt vastu iga-aastase majandus- ja rahandusteemalise dialoogi raames.
45. **Komisjon annab nõukogule nõuetekohaselt teavet ja esitab talle korrapäraselt, vähemalt kaks korda aastas aruandeid põhiküsimuste teemavaldkonna**, eelkõige peatükkide „Õigussüsteem ja põhiõigused“ ning „Õigus, vabadus ja turvalisus“ menetlemise seisu kohta.
46. Kui läbirääkimised põhiküsimuste teemavaldkonna üle on avatud ja kui nõukogu on komisjoni hinnangu põhjal veendunud, et **muu teemavaldkonna või muude teemavaldkondade avamiskriteeriumid on täidetud, teeb nõukogu ühehäälselt otsuse selle teemavaldkonna või nende teemavaldkondade (mis hõlmavad kõiki seonduvaid peatükke) avamise kohta**, kusjuures iga peatüki sulgemiskriteeriumid määratakse kindlaks eraldi. Läbirääkimised iga teemavaldkonna üle avatakse seega tervikuna ning kõik teemavaldkonna peatükid avatakse samaaegselt. Kui olulised reformid on ellu viidud juba enne läbirääkimiste avamist, peaks teemavaldkonna avamise ja üksikute peatükkide sulgemise vaheline ajavahemik piirduma soovitatavalt ühe aastaga, mis sõltub täielikult reformide edust, ning keskenduda tuleks ülejäänud meetmetele, mis on vajalikud täieliku vastavuse tagamiseks, tingimusel et õigusriigi peatükki käsitlevad vahe-eesmärgid on täidetud.
47. Tuginedes sõelumise käigus komisjoni poolt kogutud teabele ning komisjoni korrapärastele aruannetele, asjakohastele nõukogu järeldustele ja kolmandate osapoolte indikaatoritele, kui see on asjakohane, kehtestab nõukogu **ühehäälselt komisjoni ettepaneku alusel iga peatüki ajutise sulgemise kriteeriumid, kui tingimused on täidetud**. Sõltuvalt peatükist viitavad konkreetsed kriteeriumid eelkõige õiguslikule vastavusse viimisele *acquis*'ga ja *acquis*' põhielementide rakendamise rahuldavatele tulemustele. Kui see on asjakohane, sisaldavad need kriteeriumid ka assotsieerimislepingust (mis hõlmab põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda) tulenevate kohustuste, eelkõige *acquis*' kohaseid nõudeid kajastavate kohustuste täitmist.

48. Kui nõukogu on komisjoni hinnangu põhjal veendunud, et **peatüki sulgemiskriteeriumid on täidetud, teeb nõukogu ühehäälese otsuse kogu peatüki ajutise sulgemise kohta.**
49. **Iga peatükki käsitletakse ajutise sulgemisega seoses eraldi.** Kõik teemavaldkonnad peale põhiküsimuste teemavaldkonna **suletakse automaatselt ajutiselt pärast seda, kui kõik selle peatükid on ajutiselt suletud**, ilma täiendavate sammudeta teemavaldkonna ajutiseks sulgemiseks.
50. Nõukogu otsustes teemavaldkondade avamise ja peatükkide sulgemise kohta võetakse arvesse haldussuutlikkuse paranemist vastavates teemavaldkondades ja nende alla kuuluvates peatükkides. Moldova edusamme korruptsioonivastases võitluses, sealhulgas tulemusi uurimiste ja süüdimõistmiste alal, jälgitakse tähelepanelikult. Lisaks **integreeritakse korruptsioonivastane poliitika** kõikidesse asjaomastesse peatükkidesse. Seega ei suleta peatükki ajutiselt enne, kui selles konkreetses peatükis rakendatakse piisavalt korruptsioonivastaseid poliitikameetmeid.
51. **Kui üksikute peatükkide või teemavaldkondade üle peetavatel läbirääkimistel tekivad probleemid** või kui neid peatükke või teemavaldkondi on vaja kohandada vastavalt käimasolevatel ühinemisläbirääkimistel saadud kogemustele, **võib nõukogu kogu protsessi vältel kehtestada komisjoni ettepaneku põhjal ühehäälselt ajakohastatud avamis-, vahe- või sulgemiskriteeriumid, sealhulgas asjakohasel juhul uued ja muudetud tegevuskavad.** Kui läbirääkimised kestavad märkimisväärselt kaua või kui on vaja inkorporeerida uusi elemente, näiteks uut *acquis*'d, võib peatüki uuesti läbi vaadata või uuesti avada ning olemasolevaid kriteeriume ajakohastada.
52. Moldoval palutakse esitada oma seisukoht seoses *acquis*'ga ning anda aru oma edusammudest kõnealuste kriteeriumite täitmisel, sealhulgas esitada nõutud usaldusväärsed ja nõuetekohased statistilised andmed reformide rakendamise kohta. **Läbirääkimiste tempo sõltub peamiselt sellest, kui kiiresti suudab Moldova *acquis*' nõuetekohaselt üle võtta ja asjakohasel juhul seda rakendada**, samuti selle tulemuslikust ja tõhusast kohaldamisest asjaomaste haldus- ja õigusstruktuuride kaudu.

53. Selleks **jälgib komisjon tähelepanelikult Moldova edusamme kõigis valdkondades**, kasutades kõiki tema käsutuses olevaid vahendeid, sealhulgas komisjoni ja liikmesriikide poolt kohapeal koostatud ekspertarvamusi ning assotsieerimislepingu (mis hõlmab põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda) kohast dialoogi ning kolmandate osapoolte indikaatoreid, kui see on asjakohane. Komisjon **teavitab nõukogu** läbirääkimiste käigus **korrapäraselt** Moldova edusammudest mis tahes konkreetses valdkonnas, eelkõige siis, kui ta esitab ELi ühiste seisukohtade eelnõusid.
54. Nõukogu võtab nimetatud hinnangut arvesse, kui ta teeb otsuse edasiste sammude kohta seoses asjaomase peatüki või teemavaldkonna üle peetavate läbirääkimistega. Lisaks teabele, mida EL võib nõuda iga peatüki ja teemavaldkonna üle peetavateks läbirääkimisteks ning mille Moldova edastab valitsustevahelisele konverentsile, **nõutakse Moldovalt *acquis*'ga vastavusse viimisel ja selle rakendamisel tehtud edusammude kohta üksikasjaliku kirjaliku teabe jätkuvat korrapärast edastamist**, isegi pärast peatüki ajutist sulgemist.
-

LÄBIRÄÄKIMISTE KORD JA KORRALDUS

1. Eesistumine

Kuna tegemist on kahepoolsete läbirääkimistega kahe delegatsiooni vahel, millel mõlemal on olemas oma juht, ei teki valitsustevahelise konverentsi eesistuja valimise küsimust.

Kohtumiste eesistumisega seotud praktilist tööd teeb liidu delegatsiooni kui vastuvõtva delegatsiooni juht.

2. Kohtumise eesmärk

Valitsustevaheline konverents annab poliitilise suuna ja loob foorumi reformiprotsessi käsitlevale poliitilisele dialoogile.

Kõik pooled peavad tagama valitsustevahelistel konverentsidel esindatuse asjakohasel tasandil.

3. Ministrite ja asetäitjate tasandi kohtumiste sagedus ja töörühmade moodustamine

Iga kaheteistkümnekuulise ajavahemiku jooksul toimub vähemalt üks ministrite tasandi kohtumine, tingimusel et vajaduse korral võidakse sagedust kohandada, sealhulgas täiendavad kohtumised asetäitjate tasandil.

Läbirääkimised toimuvad jätkuvalt tsentraliseeritult ministrite ja asetäitjate tasandil. Töörühmade moodustamise peaks ette nägema ainult läbirääkimiste objektiivsete nõudmiste täitmiseks. Iga selline töörühm tegutseb asetäitjate alluvuses selgelt väljendatud pädevuse alusel ja vastavalt konkreetsele ajakavale.

4. Kohtumiste toimumise koht

Kohtumised toimuvad Brüsselis, kuid aprillis, juunis ja oktoobris toimuvad ministrite kohtumised Luxembourgis. Erandjuhtudel võib koosolekuid pidada videokonverentsi teel.

5. Korraldus

a) Sekretariaat

Sekretariaadi teenuseid pakub konverentsil nõukogu peasekretariaadi ametnikest ja Moldova delegatsiooni määratud ametnikest koostatud meeskond Euroopa Liidu Nõukogu peasekretäri või tema esindaja juhtimisel.

b) Konverentsi tegevuskulud

Iga osapool katab ise oma sõidu- ja elamiskulud ning samuti sekretariaadi käsutusse antud personali töötasud.

Konverentsi tegevuskulud (üür, kontorimööbel ja -tarbed, telekommunikatsioon, suuline ja kirjalik tõlge, konverentsi ajaks tööle võetud ajutine personal jne) kaetakse Euroopa Liidu Nõukogu tehtud ettemaksetest.

Kulud kirjendatakse nõukogu eelarve erirubriiki.

Nõukogu peasekretariaat esitab konverentsile asjakohasel viisil tegevuskulude kohta finantsjuhtimise aastaaruande. Need kulud jagatakse osalejate vahel vastastikku kokkulepitava korra alusel.

c) Koosolekudokumentide ettevalmistamine

Ilma et see piiraks muude eridokumentide kohaldamist, palutakse konverentsi sekretariaadil koostada allpool loetletud dokumendid, tingimusel et neid võib kogemustest lähtuvalt vajaduse korral muuta:

- Ministrite kohtumised:

pärast iga kohtumist koostatakse järelduste kokkuvõtte kavand, mida viimistlevad vajaduse korral asetäitjad ja seejärel esitatakse see vastuvõtmiseks järgmisele ministrite kohtumisele.

- Kohtumised asetäitjate tasandil:

- pärast iga koosolekut esitatakse järelduste kokkuvõtte kavand järgmisel asetäitjate koosolekul ametlikuks heakskiitmiseks;
- vajaduse korral koostatakse ministrite kohtumistele esitatavate aruannete kavandid.

- Töörühmad:

koostatakse aruannete kavandid asetäitjatele.

Läbirääkimiste peatükkidest/teemadest koosnevad teemavaldkonnad

(Märkus: käesolev nimekiri ei mõjuta mingil viisil läbirääkimiste asjakohases etapis tehtavaid otsuseid selle kohta, millises järjekorras teemasid käsitletakse.)

1. Põhiküsimused	23 – Kohtusüsteem ja põhiõigused 24 – Õigus, vabadus ja turvalisus Majanduslikud kriteeriumid Demokraatlike institutsioonide toimimine Avaliku halduse reform 5 – Riigihanked 18 – Statistika 32 – Finantskontroll
2. Siseturg	1 – Kaupade vaba liikumine 2 – Töötajate vaba liikumine 3 – Asutamisõigus ja teenuste osutamise vabadus 4 – Kapitali vaba liikumine 6 – Äriühinguõigus 7 – Intellektuaalomandiõigus 8 – Konkurentsipoliitika 9 – Finantsteenused 28 – Tarbijakaitse ja tervishoid
3. Konkurentsivõime ja kaasav majanduskasv	10 – Digiüleminek ja meedia 16 – Maksustamine 17 – Majandus- ja rahapoliitika 19 – Sotsiaalpoliitika ja tööhõive 20 – Ettevõtlus- ja tööstuspoliitika 25 – Teadus ja uurimistöö 26 – Haridus ja kultuur 29 – Tolliliit

4. Roheline tegevuskava ja kestlik ühenduvus	14 – Transpordipoliitika 15 – Energeetika 21 – Üleeuroopalised võrgud 27 – Keskkond ja kliimamuutused
5. Ressursid, põllumajandus ja ühtekuuluvuspoliitika	11 – Põllumajandus ja maaelu areng 12 – Toiduohutus, veterinaar- ja fütosanitaarpoliitika 13 – Kalandus ja vesiviljelus 22 – Regionaalpoliitika ja struktuurivahendite koordineerimine 33 – Finants- ja eelarvesätted
6. Välissuhted	30 – Välissuhted 31 – Välis-, julgeoleku- ja kaitsepoliitika